

Βρυξέλλες, 27.5.2015
COM(2015) 285 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Σχέδιο δράσης της ΕΕ κατά της λαθραίας διακίνησης μεταναστών (2015 - 2020)

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο Ευρωπαϊκό πρόγραμμα δράσης για τη μετανάστευση, το οποίο εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 13 Μαΐου 2015, η **καταπολέμηση της λαθραίας διακίνησης μεταναστών θεωρήθηκε στόχος προτεραιότητας** για την πρόληψη της εκμετάλλευσης μεταναστών από εγκληματικά δίκτυα και τη μείωση των κινήτρων για παράτυπη μετανάστευση. Το πρόγραμμα δράσης έθεσε τον στόχο να μετατραπούν τα δίκτυα λαθραίας διακίνησης μεταναστών από δραστηριότητες «χαμηλού κινδύνου και υψηλής απόδοσης» σε δραστηριότητες «υψηλού κινδύνου και χαμηλής απόδοσης».

Στο **Ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την ασφάλεια**, το οποίο εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 28 Απριλίου 2015, η συνεργασία για την καταπολέμηση της λαθραίας διακίνησης μεταναστών εντός της ΕΕ και με τρίτες χώρες για την καταπολέμηση των δικτύων οργανωμένου εγκλήματος θεωρήθηκε επίσης ζήτημα προτεραιότητας.

Το παρόν **σχέδιο δράσης κατά της λαθραίας διακίνησης μεταναστών** καθορίζει τις ειδικές δράσεις που είναι αναγκαίες για την υλοποίηση του ανωτέρω προγράμματος δράσης και του θεματολογίου στον τομέα αυτό, και ενσωματώνει τις βασικές δράσεις που έχουν ήδη εντοπιστεί σε αυτά.

Αδίστακτα εγκληματικά δίκτυα οργανώνουν τη μεταφορά μεγάλου αριθμού μεταναστών που προσπαθούν πάση θυσία να φτάσουν στην ΕΕ. Πραγματοποιούν σημαντικά κέρδη, θέτοντας σε κίνδυνο τη ζωή των μεταναστών. Για να μεγιστοποιήσουν τα κέρδη τους, οι διακινητές συχνά στοιβάζουν εκατοντάδες μετανάστες σε μη αξιόπλοα σκάφη — όπως μικρά φουσκωτά σκάφη ή φορτηγά πλοία στο τέλος του κύκλου ζωής τους — ή σε φορτηγά. **Πολλοί μετανάστες πνίγονται στη θάλασσα, παθαίνουν ασφυξία σε εμπορευματοκιβώτια ή πεθαίνουν σε ερήμους.** Εκτιμάται ότι περισσότεροι από 3 000 μετανάστες έχασαν τη ζωή τους στη Μεσόγειο Θάλασσα το 2014, σύμφωνα με τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης¹ (ΔΟΜ). Πιστεύεται ότι περίπου 1 700 μετανάστες πνίγηκαν κατά τους τέσσερις πρώτους μήνες του 2015. Τα ανθρώπινα δικαιώματα των μεταναστών συχνά παραβιάζονται σοβαρά με την κακοποίηση και την εκμετάλλευσή τους.

Η παράτυπη μετανάστευση διά θαλάσσης, ιδίως στις διαδρομές μέσω της κεντρικής και ανατολικής Μεσογείου, **αυξήθηκε εκθετικά κατά το παρελθόν έτος**, με σχεδόν 225 000 μετανάστες το 2014 — σχεδόν τρεις φορές περισσότερους από το 2013². Το ίδιο ισχύει και για τους κινδύνους στους οποίους εκτίθενται οι μετανάστες όταν διασχίζουν τη Μεσόγειο. Και σε άλλες μεταναστευτικές διαδρομές, για παράδειγμα στην περιοχή των Δυτικών Βαλκανίων, παρατηρήθηκαν παρόμοιες αυξήσεις το 2014 — καθώς καταγράφηκε ο υψηλότερος αριθμός παράτυπων μεταναστών που εισήλθε στην ΕΕ από το 2007³.

Οι διακινητές μεταχειρίζονται τους μετανάστες σαν εμπορεύματα, όπως τα ναρκωτικά και τα όπλα που διακινούν στις ίδιες διαδρομές. Αλλάζουν γρήγορα τις διαδρομές που ακολουθούν, προσαρμοζόμενοι στην κατάσταση της ασφάλειας στις

¹ Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης: *Fatal Journeys — Tracking Lives Lost during Migration*, 2014.

² Στοιχεία του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για τη Διαχείριση της Επιχειρησιακής Συνεργασίας στα Εξωτερικά Σύνορα των Κρατών Μελών (Frontex), 2015.

³ Ομοίως.

χώρες διέλευσης ή στα μέτρα που λαμβάνονται για την επιβολή του νόμου. Επίσης, γίνεται καταχρηστική εκμετάλλευση των διαδικασιών νόμιμης εισόδου και διαμονής. Για παράδειγμα, εταιρείες λεωφορείων διαφημίζουν ανοικτά σε υπηκόους του Κοσσυφοπεδίου τις δυνατότητες που τους παρέχονται να εκμεταλλευτούν τα συστήματα κοινωνικών παροχών και τις ενισχύσεις επαναπατρισμού που εφαρμόζονται στην ΕΕ.

Η λαθραία διακίνηση μεταναστών είναι εξαιρετικά επικερδής δραστηριότητα, και τα εγκληματικά δίκτυα εκμεταλλεύονται τον χαμηλό κίνδυνο εντοπισμού και τιμωρίας. Παρά το γεγονός ότι δεν είναι διαθέσιμα στοιχεία σε παγκόσμιο επίπεδο για τα κέρδη που προέρχονται από τα δίκτυα διακίνησης, μεμονωμένες περιπτώσεις δείχνουν ότι είναι σημαντικά. Σε ένα μόνο περιστατικό με το φορτηγό πλοίο Ezadeen που συνελήφθη την 1η Ιανουαρίου 2015 χάρη στην κοινή επιχείρηση «Τρίτων» με 360 μετανάστες, οι διακινητές πιστεύεται ότι είχαν εισπράξει 2,5 εκατ. ευρώ.

II. ΜΙΑ ΔΡΑΣΤΙΚΟΤΕΡΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΛΑΘΡΑΙΑΣ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

Η **στενή συνεργασία σε επίπεδο ΕΕ**, καθώς και με τρίτες χώρες καταγωγής και διέλευσης, τους στρατηγικούς εταίρους, τις διεθνείς οργανώσεις και την κοινωνία των πολιτών, είναι ουσιώδης για την αποδιοργάνωση των δραστηριοτήτων των διακινητών, την προσαγωγή τους ενώπιον της δικαιοσύνης και την κατάσχεση των περιουσιακών τους στοιχείων.

Αυτό το πρώτο σχέδιο δράσης της ΕΕ καθορίζει συγκεκριμένες δράσεις για την **αντιμετώπιση και την πρόληψη της λαθραίας διακίνησης μεταναστών**, με παράλληλη διασφάλιση της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των μεταναστών. Βασίζεται σε μια πολυτομεακή προσέγγιση, με τη συμμετοχή φορέων και θεσμικών οργάνων σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο. Καλύπτει όλες τις φάσεις και τα είδη λαθραίας διακίνησης μεταναστών, και όλες τις μεταναστευτικές οδούς.

Το σχέδιο δράσης θα πρέπει να ενταχθεί στο ευρύτερο πλαίσιο των προσπαθειών της ΕΕ για την **αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτιών της παράτυπης μετανάστευσης**, σε συνεργασία με τις χώρες καταγωγής και διέλευσης, καθώς και για την πρόληψη της απώλειας ανθρωπίνων ζωών που προκαλείται από τους διακινητές και εμπόρους ανθρώπων. Θα πρέπει επίσης να εξεταστεί σε συνδυασμό με τις διεξαγόμενες εργασίες για δημιουργία μιας Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας (ΚΠΑΑ) για τη συστηματική αναγνώριση, κατάληψη και καταστροφή των πλοίων που χρησιμοποιούνται από τους διακινητές.

Τα δίκτυα λαθραίας διακίνησης μπορούν να αποδυναμωθούν εάν μειωθεί ο αριθμός των ατόμων που ζητούν τις υπηρεσίες τους. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό να ανοίξουν **περισσότερο ασφαλείς, νόμιμοι τρόποι εισόδου** στην ΕΕ. Επίσης, οι προσπάθειες για την καταπολέμηση της λαθραίας διακίνησης μεταναστών πρέπει να συνοδεύονται από σθεναρά μέτρα για την **επιστροφή των μεταναστών που δεν έχουν το δικαίωμα να διαμένουν στην ΕΕ** στις χώρες καταγωγής τους. Μια αποτελεσματική πολιτική επιστροφής είναι ισχυρός αποτρεπτικός παράγοντας, καθώς οι μετανάστες είναι λιγότερο πιθανό να καταβάλλουν υψηλή τιμή σε διακινητές για τη μεταφορά τους στην ΕΕ, εφόσον γνωρίζουν ότι θα υποχρεωθούν γρήγορα να επιστρέψουν στην πατρίδα τους αφού φθάσουν στον προορισμό τους.

Το παρόν σχέδιο δράσης **εστιάζεται στη λαθραία διακίνηση μεταναστών**. Η εμπορία ανθρώπων, που αποτελεί διαφορετική αλλά συναφή εγκληματική δραστηριότητα⁴, αντιμετωπίζεται σε επίπεδο ΕΕ βάσει ξεχωριστής στρατηγικής⁵.

Η εφαρμογή των δράσεων που προβλέπονται στο παρόν σχέδιο θα αρχίσει αμέσως και θα πραγματοποιηθεί σύμφωνα με άλλες σχετικές στρατηγικές σε επίπεδο ΕΕ⁶. Πρόσθετες δράσεις για την καταπολέμηση της λαθραίας διακίνησης μεταναστών θα αναληφθούν τα επόμενα έτη για την πάταξη αυτής της εγκληματικής δραστηριότητας που μεταβάλλεται ταχύτατα.

1. ΕΝΙΣΧΥΜΕΝΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ

Για τη μετατροπή της λαθραίας διακίνησης μεταναστών σε επιχείρηση υψηλού κινδύνου και χαμηλού κέρδους, είναι σημαντικό να διαταραχθεί το επιχειρηματικό μοντέλο των εγκληματικών ομάδων και να προσαχθούν οι δράστες ενώπιον της δικαιοσύνης. Αυτό απαιτεί ενίσχυση των ικανοτήτων των κρατών μελών για τη διερεύνηση και τη δίωξη των δικτύων λαθραίας διακίνησης μεταναστών και της υποστηρικτικής ικανότητας των οργανισμών της ΕΕ. Επίσης, απαιτεί την ενίσχυση του συντονισμού μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου και των δικαστικών αρχών στην ΕΕ και κοινή προσέγγιση με τη συνεργασία πολλών φορέων.

Η Επιτροπή θα υποβάλει, το 2016, προτάσεις για τη **βελτίωση του υφιστάμενου νομικού πλαισίου της ΕΕ για την καταπολέμηση της λαθραίας διακίνησης μεταναστών**⁷, το οποίο ορίζει το αδίκημα της υποβοήθησης της παράνομης εισόδου και διαμονής, και για την ενίσχυση του ποινικού πλαισίου. Θα επιδιωχθεί η εξασφάλιση των κατάλληλων ποινικών κυρώσεων, ενώ παράλληλα θα πρέπει να αποφευχθούν οι κίνδυνοι ποινικοποίησης όσων παρέχουν ανθρωπιστική βοήθεια σε μετανάστες που βρίσκονται σε κίνδυνο.

Αναγνώριση, κατάληψη και καταστροφή σκαφών

Για την πρόληψη και την καταπολέμηση της λαθραίας διακίνησης μεταναστών διά θαλάσσης, θα καταβληθούν συστηματικές προσπάθειες για την **αναγνώριση, κατάληψη και καταστροφή σκαφών** που προορίζονται να χρησιμοποιηθούν από τους διακινητές. Θα πρέπει να δημιουργηθεί ένας **κατάλογος των ύποπτων σκαφών** που ενδέχεται να χρησιμοποιηθούν στη Μεσόγειο. Αυτός θα περιλαμβάνει, για παράδειγμα, νηολογημένα πλοία στο τέλος του κύκλου ζωής τους που προβλέπονται για τη διάλυση. Οι σχετικοί οργανισμοί της ΕΕ και οι αρχές των κρατών μελών πρέπει να καθορίσουν **κριτήρια κινδύνου** για την αναγνώριση αυτών των σκαφών

⁴ Η διαφορά μεταξύ των δύο είναι ότι στην πρώτη, οι μετανάστες συμμετέχουν με τη θέλησή τους στη διαδικασία παράτυπης μετανάστευσης με την πληρωμή των υπηρεσιών που παρέχει ο διακινητής προκειμένου να διασχίσουν διεθνή σύνορα, ενώ στη δεύτερη είναι θύματα και εξαναγκάζονται να υποκύψουν σε σοβαρή εκμετάλλευση η οποία μπορεί να συνδέεται ή όχι με τη διέλευση συνόρων. Τα δύο φαινόμενα δεν είναι εύκολο να διαχωριστούν, καθώς άτομα που ξεκινούν το ταξίδι με τη θέλησή τους αποτελούν επίσης εύκολα θύματα δικτύων εργασιακής ή σεξουαλικής εκμετάλλευσης.

⁵ Η στρατηγική της ΕΕ για την εξάλειψη της εμπορίας ανθρώπων 2012-2016, COM(2012) 286 final.

⁶ Ευρωπαϊκή στρατηγική θαλάσσιας ασφάλειας, στρατηγική για την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο και στρατηγική της ΕΕ για την εξάλειψη της εμπορίας ανθρώπων 2012-2016.

⁷ Το 2002, η ΕΕ θέσπισε κανόνες για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης μεταναστών, τη λεγόμενη «δέσμη για τους διακινητές» που αποτελείται από την οδηγία 2002/90/ΕΚ σχετικά με τη θέσπιση κοινού ορισμού για το αδίκημα της υποβοήθησης της παράνομης εισόδου, διέλευσης και διαμονής και την απόφαση-πλαίσιο 2002/946/JHA για την ενίσχυση του ποινικού πλαισίου για την πρόληψη της υποβοήθησης της παράνομης εισόδου, διέλευσης και διαμονής.

και να εξασφαλίσουν ότι θα παρακολουθούνται συστηματικά, χρησιμοποιώντας το Eurosur και το δυναμικό όλων των οργανισμών.

Αφού διασφαλιστεί η ασφάλεια των επιβαινόντων, τα πλοία που χρησιμοποιούνται ή προορίζονται να χρησιμοποιηθούν από τους διακινητές πρέπει να ρυμουλκούνται συστηματικά στις ακτές ή να καταστρέφονται στη θάλασσα. Η Επιτροπή και οι σχετικοί οργανισμοί της ΕΕ, ειδικότερα ο Frontex, θα παρέχουν στα κράτη μέλη χρηματοδοτική και τεχνική υποστήριξη για τη **ρυμούλκηση των σκαφών έως τις ακτές και την καταστροφή τους**. Οι προσπάθειες αυτές θα πρέπει να εξετάζονται σε συνδυασμό με τη δημιουργία της **επιχείρησης ΚΠΑΑ** που θα συμβάλει στην αποδιοργάνωση των δικτύων λαθραίας διακίνησης μεταναστών.

Στέρηση των διακινητών από τα κέρδη τους

Η **προδραστική διενέργεια οικονομικών ερευνών** για την κατάσχεση και ανάκτηση των περιουσιακών στοιχείων προϊόντων εγκλήματος, και η ανάληψη δράσης κατά της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, είναι καίριας σημασίας για την αποδυνάμωση των εγκληματικών δικτύων που εμπλέκονται στη λαθραία διακίνηση μεταναστών. Η ΕΕ πρέπει να εντείνει τη συνεργασία της με τις μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών και άλλα σχετικά δίκτυα όσον αφορά τις χρηματοοικονομικές ροές στον τομέα της λαθραίας διακίνησης μεταναστών.

Σύμφωνα με όσα ορίζονται στο Ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την ασφάλεια, οι αρχές επιβολής του νόμου πρέπει να διαθέτουν την ικανότητα να φέρουν στο φως τη χρηματοδότηση των ομάδων οργανωμένου εγκλήματος που εμπλέκονται στη λαθραία μεταφορά μεταναστών. Ο εντοπισμός των χρημάτων που συνδέονται με τα κυκλώματα των διακινητών μεταναστών θα πρέπει να καταστεί προτεραιότητα των εθνικών υπηρεσιών ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων, καθώς και του δικτύου Camden που συνδέει τις υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων (CARIN). Η Επιτροπή, με την υποστήριξη των σχετικών οργανισμών της ΕΕ, θα αρχίσει συνεργασία με χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, όπως τράπεζες, φορείς παροχής υπηρεσιών μεταφοράς πιστώσεων και εκδότες πιστωτικών καρτών για την ανίχνευση περιουσιακών στοιχείων που συνδέονται με τους διακινητές μεταναστών. Επιπλέον, η ΕΕ θα πρέπει να ενισχύσει σημαντικά τη συνεργασία της με τρίτες χώρες, ούτως ώστε να είναι δυνατή η παρακολούθηση και η **δήμευση των προϊόντων εγκλήματος** στις χώρες καταγωγής και διέλευσης των μεταναστών.

Ενίσχυση της επιχειρησιακής συνεργασίας κατά της λαθραίας διακίνησης μεταναστών

Θα πρέπει να δημιουργηθεί σε κάθε κράτος μέλος ένα **ενιαίο σημείο επαφής για τη λαθραία διακίνηση μεταναστών** με σκοπό την ενίσχυση της επιχειρησιακής συνεργασίας, του συντονισμού και της ανταλλαγής πληροφοριών τόσο μεταξύ των κρατών μελών όσο και με τους οργανισμούς της ΕΕ.

Η Επιτροπή θα συγκροτήσει μια **ομάδα επαφής των οργανισμών της ΕΕ** σχετικά με τη λαθραία διακίνηση μεταναστών, για την ενίσχυση της επιχειρησιακής συνεργασίας και της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των αρμόδιων οργανισμών της ΕΕ.

Παράλληλα, θα ενισχυθεί η ικανότητα των οργανισμών της ΕΕ για την αντιμετώπιση της λαθραίας διακίνησης μεταναστών. Η Eurojust θα πρέπει να δημιουργήσει μια **θεματική ομάδα για τη λαθραία διακίνηση μεταναστών** με σκοπό την ενίσχυση και την επισημοποίηση της συνεργασίας μεταξύ των εθνικών εισαγγελέων και την ενίσχυση της αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής.

Η στήριξη για τη **δημιουργία ικανοτήτων** με στόχο την υποβοήθηση των αρχών επιβολής του νόμου των κρατών μελών να μειώσουν τη λαθραία διακίνηση μεταναστών έχει ζωτική σημασία, όπως και η χρήση των **κοινών ομάδων έρευνας** και η παροχή αμοιβαίας συνδρομής σε περιπτώσεις λαθραίας διακίνησης μεταναστών. Η Eurojust μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά μέσω της χρηματοδότησης των κοινών ομάδων έρευνας και της στήριξης για την αμοιβαία νομική συνδρομή σε ποινικές υποθέσεις.

Η Επιτροπή, με τους σχετικούς οργανισμούς της ΕΕ, ιδιαίτερα την CEPOL και την Ευρωπόλ, καθώς και το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Κατάρτισης Δικαστικών, θα **χαρτογραφήσει τις ανάγκες κατάρτισης** σε επίπεδο ΕΕ και σε εθνικό επίπεδο, ώστε να είναι δυνατή η καλύτερη στόχευση της δημιουργίας ικανοτήτων. Θα πρέπει να περιλαμβάνονται ειδικά σχεδιασμένες ενέργειες κατάρτισης για υπαλλήλους στους τομείς της δικαιοσύνης, της επιβολής του νόμου, για συνοριοφύλακες και προξενικές αρχές σχετικά με τη διασυνοριακή συνεργασία για την καταπολέμηση της λαθραίας διακίνησης μεταναστών. Ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων θα αναπτύξει τη διάσταση «θεμελιώδη δικαιώματα», ιδίως όσον αφορά την προστασία των μεταναστών που μεταφέρονται λαθραία.

Οι δράσεις για την καταπολέμηση της λαθραίας διακίνησης μεταναστών στο πλαίσιο του **κύκλου πολιτικής της ΕΕ για το οργανωμένο και το σοβαρό διεθνές έγκλημα** θα ενισχυθούν, συμπεριλαμβανομένης της διασυνοριακής συνεργασίας για την απάτη σχετικά με τα έγγραφα, τους εικονικούς γάμους και άλλες μορφές κατάχρησης των νόμιμων διαδικασιών εισόδου και διαμονής.

Ειδικές δράσεις

- Αναθεώρηση της νομοθεσίας της ΕΕ σχετικά με τη λαθραία διακίνηση μεταναστών μέχρι το 2016
- Κατάρτιση καταλόγου ύποπτων σκαφών και παρακολούθηση των εν λόγω σκαφών
- Στήριξη προς τα κράτη μέλη για τη ρυμούλκηση προς τις ακτές σκαφών που προορίζονταν να χρησιμοποιηθούν από τους διακινητές ή καταστροφή τους στη θάλασσα
- Εκκίνηση της συνεργασίας με χρηματοπιστωτικά ιδρύματα για την επίσπευση των οικονομικών ερευνών
- Δημιουργία ενός ενιαίου σημείου επαφής για τη λαθραία διακίνηση μεταναστών σε κάθε κράτος μέλος
- Σύσταση μιας ομάδας επαφής των οργανισμών της ΕΕ σχετικά με τη λαθραία διακίνηση μεταναστών
- Δημιουργία της θεματικής ομάδας στην Eurojust για τη λαθραία διακίνηση μεταναστών

2. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Η συγκέντρωση και ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τον τρόπο δράσης, τις διαδρομές, τα οικονομικά μοντέλα των δικτύων λαθραίας διακίνησης, τους δεσμούς που υπάρχουν με την εμπορία ανθρώπων και άλλες εγκληματικές δραστηριότητες και τις μεταφορές χρηματικών ποσών, **έχει ζωτική σημασία για την αποτελεσματική υλοποίηση αυτού του στόχου.**

Επί του παρόντος, οι γνώσεις και οι διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με τη λαθραία διακίνηση μεταναστών είναι σποραδικές, λόγω της υπόγειας και ταχέως μεταβαλλόμενης φύσης αυτής της εγκληματικής δραστηριότητας. Ο τρόπος δράσης των δικτύων εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την περιοχή και την κατάσταση του εκάστοτε μετανάστη που πληρώνει. Η απόκτηση συγκεκριμένων πληροφοριών για κάθε περιοχή έχει καθοριστική σημασία. Οι εγκληματικές οργανώσεις που εμπλέκονται στη λαθραία διακίνηση μεταναστών μπορεί να δραστηριοποιούνται τόσο σε νόμιμες και όσο και σε παράνομες επιχειρήσεις, μολονότι η έλλειψη ερευνών και η απουσία τεκμηριωμένων στοιχείων συσκοτίζουν την κατανόηση αυτών των δεσμών.

Οι ικανότητες των οργανισμών της ΕΕ για τη συλλογή, ανταλλαγή και ανάλυση πληροφοριών σχετικά με τη λαθραία διακίνηση μεταναστών πρέπει να βελτιωθούν. Θα πρέπει να γίνει πλήρης χρήση των αναλύσεων κινδύνου σχετικά με τις διαδρομές λαθραίας διακίνησης μεταναστών που καταρτίζονται από τον Frontex. Στο πλαίσιο των άμεσων ενεργειών που ανακοινώθηκαν στο Ευρωπαϊκό πρόγραμμα δράσης για τη μετανάστευση, αποφασίστηκε η ενίσχυση του σημείου επαφής της Ευρώπης σχετικά με τη λαθραία διακίνηση μεταναστών και της **κοινής επιχειρησιακής ομάδας της Ευρώπης «MARE»**, ώστε να καταστεί ο κόμβος πληροφόρησης της ΕΕ για τη λαθραία διακίνηση μεταναστών διά θαλάσσης. Στο πλαίσιο της κοινής επιχειρησιακής ομάδας MARE, πρόκειται να αναπτυχθεί μια ad hoc επιχειρησιακή ομάδα για τη βελτίωση της συλλογής πληροφοριών και των επιχειρησιακών ικανοτήτων. Ο Frontex και η προτεινόμενη νέα επιχείρηση EUNavFor της ΚΠΑΑ θα συνδέονται στενά με την ομάδα, ιδίως μέσω αποτελεσματικών ρυθμίσεων περί ανταλλαγής πληροφοριών.

Ενίσχυση της συγκέντρωσης και ανταλλαγής πληροφοριών σε τρίτες χώρες

Οι ικανότητες των **αντιπροσωπίων της ΕΕ** στον τομέα της μετανάστευσης θα πρέπει να ενισχυθούν, μέσω της ανάπτυξης των ευρωπαϊκών αξιωματικών συνδέσμων μετανάστευσης σε χώρες καίριας σημασίας. Θα πρέπει να ενταχθούν στο υπάρχον δίκτυο αξιωματικών συνδέσμων μετανάστευσης (ΑΣΜ) και να συνδεθούν με τους σχετικούς οργανισμούς της ΕΕ. Το 2016, η Επιτροπή θα αξιολογήσει και θα εξετάσει μια **πιθανή αναθεώρηση της ισχύουσας νομοθεσίας της ΕΕ για τους ΑΣΜ**⁸, ώστε να βελτιωθούν οι ικανότητές τους να αποκτούν και να ανταλλάσσουν σχετικές πληροφορίες.

Θα πρέπει να ενισχυθεί η συνεργασία με τα περιφερειακά γραφεία της Ιντερπόλ σε καίριας σημασίας αφρικανικές χώρες για να ενισχυθεί η ανταλλαγή αστυνομικών πληροφοριών σχετικά με τη λαθραία διακίνηση μεταναστών. Η **Κοινότητα ανταλλαγής πληροφοριών Αφρικής - Frontex (AFIC)** θα πρέπει να αναπτυχθεί περαιτέρω ως πλατφόρμα για την ανταλλαγή πληροφοριών και την από κοινού ανάλυση με τρίτες χώρες. Θα πρέπει να εξεταστεί η δυνατότητα δημιουργίας παρόμοιων πλατφορμών σε άλλες κρίσιμες περιοχές.

Εξασφάλιση της πλήρους χρήσης των διαθέσιμων εργαλείων για τη συγκέντρωση πληροφοριών

Η ΕΕ θα πρέπει να βελτιώσει την παρακολούθηση των **περιοχών γύρω από τα σύνορα** για τον έγκαιρο εντοπισμό των διακινητών και την πρόληψη της παράτυπης εξόδου μεταναστών, μεταξύ άλλων με τη χρήση εργαλείων Frontex, όπως το Eurosur.

⁸ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 377/2004 του Συμβουλίου, της 19ης Φεβρουαρίου 2004, για τη δημιουργία δικτύου αξιωματικών συνδέσμων μετανάστευσης. ΕΕ L 64 της 2.3.2004, σ. 1.

Θα πρέπει να αξιοποιηθεί πλήρως η δυνατότητα χρήσης δορυφορικών εικόνων μετά τη συμφωνία που υπεγράφη από τον Frontex και το Δορυφορικό Κέντρο της ΕΕ Sat Cen. Τα **συστήματα ΤΠ της ΕΕ** (π.χ. SIS II, VIS) και το ευρωπαϊκό δίκτυο για την καταπολέμηση της πλαστογράφησης εγγράφων θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν για τη βελτίωση της ανάλυσης του κινδύνου και της δυνατότητας εντοπισμού της παράτυπης εισόδου και διαμονής μέσω εγγράφων «που μοιάζουν», παραποιημένων ή πλαστών εγγράφων, ή ανταλλαγής ιθαγενειών.

Θα πρέπει να ενισχυθεί η συνεργασία μεταξύ σχετικών ευρωπαϊκών δικτύων και οργανισμών και της Ιντερπόλ. Θα πρέπει επίσης να εξεταστεί η αναβάθμιση και η ευρύτερη χρήση των εργαλείων που επιτρέπουν την **ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά την παραποίηση ταυτοτήτων** και ταξιδιωτικών εγγράφων, όπως του Dial-Doc της Ιντερπόλ και του εγχειριδίου αναφοράς του Frontex για συνοριοφύλακες και υπαλλήλους επιβολής του νόμου που βρίσκονται στην πρώτη γραμμή.

Η προσέγγιση που βασίζεται σε **«κομβικά σημεία»**, η οποία δρομολογήθηκε από το Ευρωπαϊκό πρόγραμμα δράσης για τη μετανάστευση, αναμένεται να δίνει τη δυνατότητα στους οργανισμούς της ΕΕ να παρέχουν ουσιαστική στήριξη στο έδαφος κρατών μελών που βρίσκονται στην πρώτη γραμμή για τον εντοπισμό της λαθραίας διακίνησης μεταναστών. Η Ευρώπη, σε συνεργασία με τον Frontex και την Eurojust, θα πρέπει να χρησιμοποιούν κοινές κινητές ομάδες για την παροχή επιτόπιας επιχειρησιακής στήριξης και συνδρομής σε επίπεδο πληροφοριών, στα κράτη που βρίσκονται στην πρώτη γραμμή. Θα πρέπει να γίνει ευρύτερη χρήση εκπαιδευμένων ομάδων ενημέρωσης και ελέγχου που θα αναλαμβάνουν τις συνεντεύξεις των μεταναστών κατά την άφιξή τους στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ. Η επακόλουθη **συγκέντρωση και συγχώνευση πληροφοριών** αναμένεται να διευκολύνει τις έρευνες.

Επιπλέον, θα πρέπει να αναπτυχθούν τυποποιημένες διαδικασίες για τη συγκέντρωση πληροφοριών σχετικά με την υποβοήθηση της παράτυπης μετανάστευσης στο κατάλληλο στάδιο κατά τη διαδικασία εξέτασης των αιτήσεων ασύλου, με πλήρη σεβασμό των ανθρωπιστικών δικαιωμάτων της ΕΕ και του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου και του δικαίου περί προσφύγων, με βάση το πιλοτικό σχέδιο που εφαρμόστηκε από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο.

Η Επιτροπή θα επεξεργαστεί συστάσεις για τις αρχές επιβολής του νόμου των κρατών μελών όσον αφορά τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με τη λαθραία διακίνηση μεταναστών από παράτυπους μετανάστες που συλλαμβάνονται, με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Οι συστάσεις αυτές θα περιλαμβάνονται στο **εγχειρίδιο για την επιστροφή**, το οποίο θα παρουσιάσει η Επιτροπή το 2015.

Παρακολούθηση του διαδικτυακού περιεχομένου και ανάπτυξη της βάσης γνώσεων

Οι διακινητές κάνουν χρήση του διαδικτύου για την προσέλκυση μεταναστών. Η Ευρώπη θα παρέχει στήριξη στις εθνικές αρχές για τον εντοπισμό και, κατά περίπτωση, τα αιτήματα διαγραφής του **διαδικτυακού περιεχομένου που χρησιμοποιείται από τους διακινητές**, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να καθιερωθεί στενότερη συνεργασία με τους παρόχους υπηρεσιών διαδικτύου και μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Η Eurojust θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο για τη διευκόλυνση της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών και τον εντοπισμό των προκλήσεων όσον αφορά τη συλλογή και τη χρήση ηλεκτρονικών αποδεικτικών στοιχείων σε έρευνες και διώξεις που σχετίζονται με τη λαθραία διακίνηση μεταναστών, με την παροχή των απαραίτητων διασφαλίσεων.

Η διεξαγωγή έρευνας και ανάλυσης κινδύνου σχετικά με τους **δεσμούς μεταξύ της λαθραίας διακίνησης μεταναστών και άλλων αξιόποινων πράξεων** είναι σημαντική για την κάλυψη των κενών που υπάρχουν στον τομέα αυτό, ιδίως για την εμπορία ανθρώπων, τη σοβαρή εργασιακή εκμετάλλευση, τη λαθραία διακίνηση ναρκωτικών και άλλων βασικών προϊόντων ή την τρομοκρατία. Οι διασυνδέσεις μεταξύ της λαθραίας διακίνησης μεταναστών και του οικονομικού εγκλήματος θα πρέπει να εξεταστούν προσεκτικά, σε συνεργασία με την ομάδα χρηματοοικονομικής δράσης.

Η Επιτροπή θα επεκτείνει την υφιστάμενη τακτική **συλλογή στατιστικών στοιχείων για την εγκληματικότητα** της Eurostat, ώστε να συμπεριλάβει στοιχεία σχετικά με τη λαθραία διακίνηση μεταναστών, με την υποστήριξη των αρμόδιων οργανισμών της ΕΕ.

Ειδικές δράσεις

- Χρησιμοποίηση των ευρωπαϊκών αξιωματικών συνδέσμων μετανάστευσης σε κομβικές αντιπροσωπίες της ΕΕ
- Αξιολόγηση, το 2016, και ενδεχόμενη αναθεώρηση της νομοθεσίας της ΕΕ σχετικά με τους αξιωματικούς συνδέσμους για τη μετανάστευση
- Ενίσχυση της κοινής επιχειρησιακής ομάδας MARE ως κόμβου πληροφοριών της ΕΕ σχετικά με τη λαθραία διακίνηση μεταναστών
- Περαιτέρω ανάπτυξη της κοινότητας ανταλλαγής πληροφοριών Αφρικής - Frontex
- Βελτίωση της παρακολούθησης στις περιοχές γύρω στα σύνορα με πλήρη χρήση του Eurosur
- Εντατικότερη χρήση της υποστήριξης της Ευρωπόλ για την ανίχνευση διαδικτυακού περιεχομένου που χρησιμοποιείται από τους διακινητές
- Συμπερίληψη της λαθραίας διακίνησης μεταναστών στην τακτική συλλογή δεδομένων της Eurostat σχετικά με τις στατιστικές για την εγκληματικότητα

3. ΕΝΙΣΧΥΜΕΝΗ ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΗΣ ΛΑΘΡΑΙΑΣ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΚΑΙ ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΕ ΕΥΑΛΩΤΟΥΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ

Η **μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση σχετικά με τους κινδύνους της λαθραίας διακίνησης μεταναστών** και της παράτυπης μετανάστευσης μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο για την αποτροπή μελλοντικών μεταναστών, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων που βρίσκονται σε πιο ευάλωτη κατάσταση, όπως τα παιδιά, ώστε να μην επιχειρούν επικίνδυνα ταξίδια, μεταξύ άλλων από τις χώρες διέλευσης. Στοιχεία που συγκεντρώθηκαν από μετανάστες επιβεβαιώνουν ότι οι διακινητές χρησιμοποιούν ευρύτατα πλατφόρμες μέσων κοινωνικής δικτύωσης για διάδοση πληροφοριών σχετικά με τις υπηρεσίες που παρέχουν. Είναι, ως εκ τούτου, σημαντικό να αναπτυχθεί μια **επιχειρηματολογία αντίκρουσης στα μέσα ενημέρωσης**, συμπεριλαμβανομένων των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, για την αποκάλυψη των ψευδών τους, με τη συμμετοχή των κοινοτήτων της διασποράς στην ΕΕ.

Η Επιτροπή θα δρομολογήσει εκστρατείες ενημέρωσης και πρόληψης στις κύριες χώρες καταγωγής ή διέλευσης των μεταναστευτικών ροών, σε συνεργασία με την ΕΥΕΔ και τις ενδιαφερόμενες χώρες, μετά από την αξιολόγηση του αντίκτυπου των εκστρατειών που χρηματοδοτεί επί του παρόντος στην Αιθιοπία και τον Νίγηρα. Θα

παρέχονται επίσης στους πιθανούς μετανάστες πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματά τους, καθώς και για τις δυνατότητες νόμιμης εισόδου στην ΕΕ.

Βοήθεια σε ευάλωτους μετανάστες

Η ΕΕ θα πρέπει να εντείνει τις προσπάθειές για την παροχή συνδρομής και προστασίας στους λαθραία μεταφερόμενους μετανάστες, και ειδικότερα στις ευάλωτες ομάδες όπως τα παιδιά και οι γυναίκες. Η Επιτροπή θα δρομολογήσει, το 2016, διαβούλευση και εκτίμηση επιπτώσεων σχετικά με την **πιθανή αναθεώρηση της οδηγίας 2004/81/ΕΚ⁹** για την έκδοση τίτλου παραμονής που χορηγείται στα θύματα εμπορίας ανθρώπων, καθώς και σε λαθραία μεταφερθέντες μετανάστες που συνεργάζονται με τις αρχές.

Στήριξη των επιχειρηματικών φορέων για την πρόληψη της λαθραίας διακίνησης μεταναστών

Τα προληπτικά μέτρα θα πρέπει να έχουν ως στόχο τις επιχειρήσεις που πλήττονται περισσότερο από τη λαθραία διακίνηση μεταναστών. Η **ανάπτυξη συνεργασίας με επιχειρηματικούς φορείς** στους τομείς που διατρέχουν τον μεγαλύτερο κίνδυνο — μεταφορές και ναυτιλία— μπορεί να συμβάλει καθοριστικά στην προώθηση της λήψης των κατάλληλων μέτρων από αυτούς τους επιχειρηματικούς φορείς.

Η Επιτροπή θα συντάξει, μέχρι το 2017, ένα **εγχειρίδιο για την πρόληψη της λαθραίας διακίνησης μεταναστών**, συμπεριλαμβανομένων, ενδεχομένως, κωδίκων δεοντολογίας για τους οδηγούς και τους φορείς εκμετάλλευσης εμπορικών και αλιευτικών σκαφών. Στο εγχειρίδιο αυτό θα παρουσιάζονται οι βέλτιστες πρακτικές για την προώθηση μέτρων ασφαλείας και κατάλληλων ελέγχων από τους δημόσιους και τους επιχειρηματικούς φορείς για την πρόληψη της λαθρομετανάστευσης. Η Επιτροπή θα εξετάσει επίσης την ανάπτυξη **κατευθυντήριων γραμμών για τη λαθραία διακίνηση μεταναστών για τις συνοριακές αρχές και τις προξενικές υπηρεσίες**.

Ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών επιστροφής των μεταναστών ως αποτρεπτικού παράγοντα της λαθραίας διακίνησης

Για την αποτροπή των δυνητικών μεταναστών από τις προσπάθειες εισόδου στην ΕΕ προσφεύγοντας στις υπηρεσίες των διακινητών, πρέπει να καταστεί σαφές στους δυνητικούς μετανάστες ότι σύντομα θα υποχρεωθούν να επιστρέψουν στην πατρίδα τους, εάν δεν έχουν δικαίωμα νόμιμης παραμονής στην ΕΕ. Προς το παρόν, για την προσέλκυση μεταναστών τα δίκτυα διακίνησης εκμεταλλεύονται το γεγονός ότι στην πράξη εκτελούνται σχετικά λίγες αποφάσεις επιστροφής μεταναστών (το 2013, εφαρμόστηκε το 39,2 % των αποφάσεων επιστροφής).

Η **αποτελεσματικότητα του συστήματος της ΕΕ όσον αφορά την επιστροφή των παράτυπων μεταναστών** και των προσώπων των οποίων η αίτηση ασύλου απορρίπτεται πρέπει να ενισχυθεί, με πλήρη σεβασμό των κανόνων και των εγγυήσεων που διασφαλίζουν αξιοπρεπείς και ανθρώπινες συνθήκες επιστροφής, σύμφωνα με την οδηγία της ΕΕ για την επιστροφή¹⁰. Όπως ανακοινώθηκε στο

⁹ Οδηγία 2004/81/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με τον τίτλο παραμονής που χορηγείται στους υπηκόους τρίτων χωρών θύματα εμπορίας ανθρώπων ή συνέργειας στη λαθρομετανάστευση, οι οποίοι συνεργάζονται με τις αρμόδιες αρχές. ΕΕ L 261/1 της 6.8.2004, σ. 19-23.

¹⁰ Αιτιολογική σκέψη 29, οδηγία 2008/115/ΕΚ, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών, ΕΕ L 348 98 της 24.12.2008, σ. 98-107.

Ευρωπαϊκό πρόγραμμα δράσης για τη μετανάστευση, και με βάση τη διεξαγόμενη αξιολόγηση που πρέπει να ολοκληρωθεί το τρέχον έτος, η Επιτροπή θα προτείνει να **τροποποιηθεί η νομική βάση του Frontex ώστε να ενισχυθεί ο ρόλος του στον τομέα της επιστροφής.**

Το **σύστημα πληροφοριών Σένγκεν (SIS)**, θα πρέπει να χρησιμοποιείται καλύτερα για την εφαρμογή των αποφάσεων περί επιστροφής. Η Επιτροπή θα αξιολογήσει το SIS την περίοδο 2015-2016. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θα διερευνήσει τη δυνατότητα και την αναλογικότητα καταχώρισης των αποφάσεων επιστροφής που εκδίδονται από τα κράτη μέλη στο SIS, ώστε να ενισχυθεί η ιχνηλασιμότητά τους. Αυτό θα επέτρεπε στις αρχές των κρατών μελών να διαπιστώνουν αν κάποιος παράτυπος μετανάστης που συλλαμβάνεται υπόκειται σε απόφαση επιστροφής σε άλλο κράτος μέλος. Επίσης, η Επιτροπή θα εξετάσει το ενδεχόμενο να καταστήσει υποχρεωτική για τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών την καταχώριση όλων των απαγορεύσεων εισόδου στο SIS, ώστε να μπορούν να εφαρμόζονται σε όλη την ΕΕ (πράγμα που είναι προαιρετικό στο πλαίσιο του ισχύοντος νομικού πλαισίου του SIS). Η καταχώριση όλων των απαγορεύσεων εισόδου στο SIS θα συμβάλει στην πρόληψη της επανεισόδου στον χώρο Σένγκεν των παράτυπων μεταναστών που υπόκεινται σε απαγόρευση εισόδου που έχει εκδοθεί από ένα κράτος μέλος μέσω άλλου κράτους μέλους.

Για να διασφαλιστεί ότι οι επιστροφές έχουν μόνιμο χαρακτήρα, η Επιτροπή θα παρέχει **τεχνική υποστήριξη στις χώρες καταγωγής ή διέλευσης** των μεταναστών, ώστε να συμβάλει στη βελτίωση των ικανοτήτων τους να ενσωματώσουν τους επαναπατριζόμενους. Η ΕΕ πρέπει επίσης να καταβάλει μεγαλύτερες προσπάθειες να πείσει τρίτες χώρες να δέχονται την επιστροφή των υπηκόων τους που βρίσκονται παράτυπα στην Ευρώπη, πράγμα που αποτελεί διεθνή υποχρέωση. Η Επιτροπή θα προτείνει την έναρξη διαπραγματεύσεων της ΕΕ για τη σύναψη συμφωνιών επανεισδοχής με τις κυριότερες χώρες καταγωγής των παράτυπων μεταναστών, όπου είναι αναγκαίο. Υπάρχει ειδική υποχρέωση επανεισδοχής στη συμφωνία του Κοτονού με τις χώρες ΑΚΕ¹¹.

Για τη μείωση των κινήτρων της παράτυπης μετανάστευσης, καθώς και της εκμετάλλευσης των μεταναστών, η Επιτροπή θα λάβει **αυστηρότερα μέτρα κατά της απασχόλησης των παράτυπων μεταναστών**. Θα ενισχύσει την εφαρμογή των επιβαλλόμενων κυρώσεων κατά της απασχόλησης παράτυπων μεταναστών, με τη βελτίωση του εντοπισμού και την εντατικοποίηση των ελέγχων. Από κοινού με τα κράτη μέλη, η Επιτροπή θα καθορίσει στόχους όσον αφορά τον αριθμό των επιθεωρήσεων που πρέπει να πραγματοποιούνται ετησίως στους οικονομικούς τομείς που είναι περισσότερο εκτεθειμένοι στην παράνομη απασχόληση¹², όπως οι τομείς των κατασκευών, της γεωργίας και της κηπουρικής, των οικιακών εργασιών/καθαρισμού, της εστίασης και των ξενοδοχειακών υπηρεσιών.

Ειδικές δράσεις

¹¹ Σύμφωνα με το άρθρο 13 της συμφωνίας του Κοτονού, κάθε χώρα ΑΚΕ αποδέχεται την επιστροφή και επανεισδοχή κάθε υπηκόου της ο οποίος βρίσκεται παράνομα στην επικράτεια κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατόπιν αιτήσεως αυτού του κράτους μέλους και χωρίς περαιτέρω διατυπώσεις. Κάθε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποδέχεται την επιστροφή και επανεισδοχή κάθε υπηκόου του ο οποίος βρίσκεται παράνομα στην επικράτεια χώρας ΑΚΕ, κατόπιν αιτήσεως της χώρας αυτής και χωρίς περαιτέρω διατυπώσεις.

- Ενημερωτικές και προληπτικές εκστρατείες σε τρίτες χώρες σχετικά με τους κινδύνους της λαθραίας διακίνησης
- Έναρξη διαβουλεύσεων, το 2016, και εκτίμηση επιπτώσεων σχετικά με την πιθανή αναθεώρηση της οδηγίας 2004/81/EK για τις άδειες διαμονής
- Σύνταξη εγχειριδίου σχετικά με την πρόληψη της λαθραίας διακίνησης μεταναστών μέχρι το 2017
- Ανάπτυξη κατευθυντήριων γραμμών για τις συνοριακές αρχές και τις προξενικές υπηρεσίες
- Αξιολόγηση του νομικού πλαισίου της ΕΕ σχετικά με το SIS με στόχο την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της επιστροφής παράτυπων μεταναστών και τη μείωση της παράτυπης μετανάστευσης
- Προτάσεις για την έναρξη διαπραγματεύσεων για την επανεισδοχή με τις κυριότερες χώρες καταγωγής των παράτυπων μεταναστών
- Καθορισμός στόχων ως προς τον αριθμό των επιθεωρήσεων που πρέπει να πραγματοποιούνται ετησίως στους οικονομικούς τομείς που είναι περισσότερο εκτεθειμένοι στην παράνομη απασχόληση

4. ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ

Η στενή συνεργασία με τρίτες χώρες καθ' όλο το μήκος της διαδρομής λαθραίας μεταφοράς έχει καθοριστική σημασία για την αντιμετώπιση της λαθραίας διακίνησης μεταναστών και για τον τερματισμό της ατιμωρησίας μέσω αποτελεσματικών ερευνών και διώξεων. Αυτό θα πρέπει να εξεταστεί σε συνδυασμό με τις συνεχείς προσπάθειες της ΕΕ για την **αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων της παράτυπης μετανάστευσης**, σε συνεργασία με τις χώρες καταγωγής και διέλευσης. Θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερο βάρος στη στήριξη για τη διαχείριση των συνόρων, τη νεολαία και την απασχόληση, καθώς και την κινητικότητα.

Η ΕΥΕΔ και η Επιτροπή θα δρομολογήσουν ή θα ενισχύσουν τα **διμερή και περιφερειακά πλαίσια συνεργασίας** με τους αντίστοιχους εταίρους, με ιδιαίτερη έμφαση σε πρακτικά μέτρα για την αντιμετώπιση της λαθραίας διακίνησης μεταναστών, μεταξύ άλλων μέσω των διαδικασιών του Ραμπάτ, του Χαρτούμ, της Πράγας και της Βουδαπέστης, του διαλόγου ΑΚΕ-ΕΕ, των διαλόγων ΕΕ-Αφρικής για τη μετανάστευση και την κινητικότητα και της συνόδου κορυφής της Μάλτας που ήταν αφιερωμένη στη μετανάστευση. Όπου απαιτείται, θα συγκροτηθούν ειδικές ομάδες εργασίας — όπως εκείνη που προβλεπόταν για το Νίγηρα. Θα πρέπει να γίνει πλήρης χρήση των μηχανισμών πολιτικού διαλόγου βάσει της συμφωνίας του Κοτονού μεταξύ της ομάδας των κρατών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού και της ΕΕ και της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας, καθώς και των σχετικών πολυμερών πλαισίων. Καίρια σημασία έχει η συνεργασία μεταξύ της ΕΕ και της Τουρκίας, που καλούνται να αντιμετωπίσουν την κοινή πρόκληση της παράτυπης μετανάστευσης.

Η ΕΕ θα πρέπει να ενθαρρύνει τις χώρες εταίρους να προσχωρήσουν στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά του διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος και **στο πρωτόκολλο των ΗΕ κατά της λαθραίας διακίνησης μεταναστών από τη γη, τη θάλασσα και τον αέρα**. Η Επιτροπή θα χορηγεί χρηματοδότηση για σχέδια που παρέχουν στήριξη σε τρίτες χώρες για τη θέσπιση νομοθεσίας σύμφωνα με το πρωτόκολλο.

Εξασφάλιση της ανάπτυξης ικανοτήτων σε τρίτες χώρες

Δεδομένου ότι οι ανεπαρκείς ικανότητες σε επίπεδο επιβολής του νόμου παρεμποδίζουν την ανταλλαγή πληροφοριών και τη συνεργασία, καθώς και τη διερεύνηση και δίωξη αξιόποινων πράξεων λαθραίας διακίνησης σε τρίτες χώρες, η **μεταφορά δεξιοτήτων και πόρων** έχει θεμελιώδη σημασία.

Η Επιτροπή και η ΕΥΕΔ θα ενισχύσουν τη χρηματοδοτική και τεχνική βοήθεια σε τρίτες χώρες, για τη στήριξη της ανάπτυξης **εθνικών και περιφερειακών στρατηγικών** κατά της λαθραίας διακίνησης μεταναστών, των πολιτικών κατά της διαφθοράς για την αντιμετώπιση της λαθραίας διακίνησης μεταναστών, καθώς και για τη δημιουργία ολοκληρωμένων **συστημάτων διαχείρισης των συνόρων**. Ειδικότερα, θα πρέπει να περιλαμβάνει ανάλυση κινδύνου, κοινούς συνοριακούς ελέγχους και περιπολίες στα σύνορα, αυξημένη ασφάλεια διαβατηρίων, ταυτοτήτων και λοιπών ταξιδιωτικών εγγράφων, και να βελτιώνει την ικανότητα των συνοριακών αρχών για την ανίχνευση πλαστών και παραποιημένων εγγράφων. Η ενίσχυση των αποστολών και επιχειρήσεων της ΚΠΑΑ, όπως της EUCAP Sahel Niger και της EUCAP Sahel Mali, όσον αφορά τη διαχείριση των συνόρων, θα βοηθήσει στην επίτευξη αυτών των στόχων. Ο αποτελεσματικός συντονισμός μεταξύ των διαφόρων μέσων της ΕΕ πρέπει να διασφαλιστεί και να ενισχυθεί, όπως απαιτείται, μεταξύ άλλων μέσω του κοινού προγραμματισμού και των καταπιστευματικών ταμείων της ΕΕ.

Η Επιτροπή θα παρέχει σημαντική χρηματοδότηση προκειμένου να συμβάλει στην ενίσχυση των **μέτρων που λαμβάνονται από την αστυνομία και τη ποινική δικαιοσύνη** για την αντιμετώπιση της λαθραίας διακίνησης μεταναστών. Στόχος θα είναι η ενίσχυση των ικανοτήτων των μεμονωμένων χωρών, καθώς και η προώθηση της συνεργασίας μεταξύ τους, μέσω της ανταλλαγής πληροφοριών, της κοινής περιφερειακής κατάρτισης και των κοινών ερευνών. Επίσης, η Επιτροπή θα παράσχει χρηματοδοτική και τεχνική υποστήριξη για τη δημιουργία ή τη βελτίωση της **συλλογής, ανταλλαγής και ανάλυσης δεδομένων** σχετικά με τη λαθραία διακίνηση μεταναστών μεταξύ των χωρών καταγωγής, διέλευσης και προορισμού.

Αύξηση της συνοχής και του αντίκτυπου της δράσης της ΕΕ σε τρίτες χώρες

Η από κοινού ανάληψη δράσης, ο συνδυασμός κεφαλαίων, εμπειρογνωσίας και των αντίστοιχων πλεονεκτημάτων θα συμβάλλουν στην ενίσχυση των αποτελεσμάτων της δράσης της ΕΕ κατά της λαθραίας διακίνησης μεταναστών στο εξωτερικό. Η **βελτίωση της συνοχής** μεταξύ των εξωτερικών δράσεων της ΕΕ, των κρατών μελών και των ενδιαφερόμενων παραγόντων αποτελεί προϋπόθεση για τη βελτιστοποίηση των αποτελεσμάτων και την αποφυγή των αλληλεπικαλύψεων.

Η ΕΕ θα πρέπει να προωθήσει τη συνεργασία και τον συντονισμό με τις σημαντικότερες τρίτες χώρες καταγωγής και διέλευσης **για την αντιμετώπιση της λαθραίας διακίνησης μεταναστών**, με την τακτική ανάπτυξη επαφών μεταξύ των δικτύων ΑΣΜ, των ευρωπαϊκών αξιωματικών συνδέσμων μετανάστευσης, των υπαλλήλων-συνδέσμων των οργανισμών της ΕΕ, των διπλωματικών αντιπροσωπειών των κρατών μελών, των αποστολών και επιχειρήσεων της ΚΠΑΑ, των διεθνών οργανισμών όπως ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (ΔΟΜ), η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, το UNODC και η Ιντερπόλ. Οι πλατφόρμες αυτές θα καταστήσουν επίσης δυνατή την πλήρη ευθυγράμμιση μεταξύ εσωτερικών και εξωτερικών πολιτικών της ΕΕ για την αντιμετώπιση της λαθραίας διακίνησης μεταναστών.

Ο κοινός ή συντονισμένος σχεδιασμός της στήριξης της ΕΕ και των κρατών μελών σε τρίτες χώρες όσον αφορά τη λαθραία διακίνηση μεταναστών, με βάση μια χαρτογράφηση των δράσεων σε χώρες και περιοχές καίριας σημασίας, θα επιτρέψει τη βέλτιστη χρήση των πόρων.

Ειδικές δράσεις

- Έναρξη ή ενίσχυση των διμερών και περιφερειακών πλαισίων συνεργασίας
- Χρηματοδότηση σχεδίων για τη στήριξη τρίτων χωρών στη χάραξη στρατηγικών καταπολέμησης της λαθραίας διακίνησης μεταναστών, την ενίσχυση των αστυνομικών και δικαστικών μέτρων, και την ανάπτυξη μιας ολοκληρωμένης διαχείρισης συνόρων
- Δημιουργία πλατφορμών συνεργασίας της ΕΕ σχετικά με τη λαθραία διακίνηση μεταναστών σε εμπλεκόμενες τρίτες χώρες και περιφέρειες
- Βέλτιστη χρήση της χρηματοδότησης της ΕΕ μέσω κοινού ή συντονισμένου σχεδιασμού